

ההיבחנות במסגרת אירועי הערכה חלופית – 30%

פתח דבר

הערכה חלופית היא מושג המתייחס לאופן הערכת התלמידים והיא מהווה חלופה להערכה המסורתית והמקובלת, המבחן. הערכה חלופית בודקת מה מידת יכולתם של תלמידים ליישם את הידע, המיומנויות וההבנה שרכשו. הערכה זו מחייבת שינוי שיטת ההוראה והלמידה שכן היא אינה מתרחשת בסופה של הלמידה אלא במהלכה. היא מעריכה התקדמות, יכולת רפלקטיבית וביקורתית, חשיבה מטה-קוגניטיבית ועוד. משימות ההערכה החלופית הן אותנטיות ורלוונטיות לחיי התלמידים והן מזמנות למידה פעילה, קוגניטיבית, רגשית וחברתית.

תכנים בהערכה חלופית

- שפת התאטרון: מתוך רפרטואר המחזות שנלמדו וההצגות שנצפו
- מחזה קלאסי קומי או טרגי בהיבט פרשני (ממחזה להצגה) ומאמרי חובה
- מחזה בסגנון המאה ה 20 או 21 או 2 מופעים פוסט-מודרניים
- מחזה ישראלי

אירועי הערכה חלופיים

דוגמאות לאירועי הערכה חלופיים המבוצעים בנוסף לבחינה עיונית בית ספרית: תלקיט, תכניה, עיצוב תלבושת, עיצוב דגם תפאורה, עיצוב סאונד, סצנות (מונולוג, דיאלוג, מערכה), קדימון, ראיון, כתבה, עיתון, בניית תכנית תאורה ועוד.

מועד:

אירועי הערכה חלופית יכולים להתבצע בכל שלב במהלך 3 שנות הלימודים במגמת התאטרון בתאום עם הנהלת בית הספר.

מועד דיווח הציונים:

הדיווח יעשה בטופס 9545. יש לדווח ציון אחד הכולל הערכה חלופית + בחינה עיונית בית ספרית בסיום כל אירועי ההערכה עד תחילת חודש יוני בכתה יב'.

תכנון פרויקט והערכתו

במסגרת תכנון פרויקט הערכה חלופית, יש לבנות ולהציג לתלמידים את המחוונים המתייחסים להערכת הפרויקט. יש לעדכן את התלמידים מראש שפרויקט זה יכלול במסגרת ציון הערכה הבית ספרית ולהציג בפניהם את הקריטריונים להערכה המתבססים על גוף הידע הנלמד בלבד (ולא על מיומנויות הביצוע).

לתשומת ליבכם:

- בחירת ההצגות והמחזות תיעשה על ידי רכז/ת לימודי התאטרון
- בחירת חומרי העיון תיעשה מתוך רשימת הספרים בתכנית הלימודים
- ניתן לוודא התאמתו של מחזה/הצגה לסגנון/סוגה על ידי פניה לפיקוח על הוראת התאטרון
- אירועי הערכה חלופית בית ספרית לא יכללו תכנים עליהם נבחנים התלמידים בבחינת ההפקה או מחזות והצגות עליהם יבחנו בבחינה עיונית בית ספרית
- הפרויקטים יהיו מלווים בכתיבה של עבודה עיונית המתייחסת להיבטים תאורטיים ולמחזה הנלמד

בניית מחוונים לאירועי הערכה חלופית

יש ליידע את התלמידים ברכיבי ההערכה ולצורך כך יש לתכנן ולהציג את המחוונים בפני התלמידים לפני תחילת הפרויקט. תפקיד המחוון לסייע לתלמידים להבין וליישם את המטלות ולסייע למורה ליצור שקיפות במתן הציון, שהוא ציון בגרות.

מחוון הערכה יתייחס ל 3 רכיבים:

התהליך – תהליך הלמידה (מיומנויות חשיבה, מיומנויות למידה ומיומנויות בינאישיות)

התוצר – יישום הידע במסגרת העבודה על תוצר

הצגת ידע – רפלקציה אודות תהליך הלמידה, רפלקציה אודות רכישת מיומנויות ביצוע ומיומנויות ייחודיות לפרויקט, רפלקציה ערכית ובינאישית

תהליך – ידע והבנה

האם התלמידים מכירים את גוף הידע הנבחן (מחזה, הצגה, מאמר), מתוך שינון בסיסי של החומר או קריאה בסיסית של מחזה. רמה זו יכולה לכלול היגדים כגון: התלמידים הציגו את מיתוס הצבר,

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף אמנויות
הפיקוח על הוראת התאטרון

התלמידים ציטטו את הגדרת התאטרון, התלמידים מכירים את רשימת הדמויות במחזה, התלמידים ציינו את סגנון המחזה. ברמה זו נבדק **הידע** של התלמידים. לדוגמה: התלמידים ציינו והסבירו את מעוררי הצחוק על-פי ברגסון

תוצר – מיומנויות יישום

התלמידים יודעים ליישם את החומר התיאורטי שלמדו במחזה/בהצגה שלמדו/צפו ומפגינים את היישום בתוצר. **המיומנויות** שהתלמידים יפגינו: **יישום, השוואה, הצגה, שחזור, הדגמה**. לדוגמה: התלמידים הסבירו והדגימו את רעיון ההישנות על פי קומדיה שלמדו. / התלמידים השוו בין רעיון ההישנות במחזה לבין ביצוע בימתי של רעיון זה / התלמידים ידעו ליישם את רעיון ההישנות והסבירו אותו בכתב.

הצגת הידע - חשיבה רפלקטיבית

התלמידים יכולים לנמק ולהסביר את הבחירות בראייה אישית. התלמידים משקפים את מקור פרשנותם, מבינים למה יצרו אותה, מתייחסים לעבודתם בשפה מקצועית, מבינים מה הוביל אותם לחשוב כפי שחשבו והם יכולים לנמק את בחירותיהם ולהגן עליהן.

המחווה יכול לכלול היגדים כמו: התלמיד הסביר את השימוש במעוררי צחוק, התלמיד בחן את המגבלות שנוצרו מתוך השימוש במעוררי צחוק.

- הצגת הידע בפרויקטים בהם התלמידים מציגים סצנות תהיה בכתב.

הצעה לבניית מחוון

- את גוף הידע ניתן לבחון ברמה בסיסית בתהליך העבודה גם אצל תלמיד שלא הגיש תוצר (0 – 55 נקודות)
- הכנת התוצר תוסיף להערכת התלמיד ל (90-75 נקודות)
- הצגת הידע כמהלך רפלקטיבי תשלים את הציון (90-100 נקודות)

נושא נלמד	התהליך ידע והבנה 55 נקודות - 75 נקודות	התוצר יישום הידע 75 נקודות – 90 נקודות	הצגת הידע רפלקציה 90 נקודות – 100 נקודות
הכרות עם גוף הידע: מושגים, תאוריות, נושאים, רכיבים דרמטיים רכיבים בימתיים	התלמיד מכיר את...	התלמיד יבחר בתוצר, התלמיד יישם את החומר התאורטי בתוצר התלמיד עשה שימוש ב... התלמיד השווה בין... התלמיד הדגים...	התלמיד ידע לנמק את בחירותיו והגן עליהן תוך שימוש בשפת התאטרון התלמיד הסביר את...
	התלמיד מציין את....		
	התלמיד סיכם את....		
	התלמיד מזהה את...		
הקשרים של גוף הידע: תרבותיים, חברתיים, ערכיים	התלמיד מכיר את...		
	התלמיד מצביע על...		

דוגמא להערכה בית ספרית חלופית

עיצוב תכניה להצגה מדומיינת

רציונל

מטרת הפרויקט היא לבחון את היכרות התלמידים עם היבטים פרשניים למוסכמות התאטרון הקלסי. גוף הידע ביחידה זו הינו פרשנות המחזה הקלסי שנלמד ומאפייניו על פי המאמרים: *על הצחוק* מאת הנרי ברגסון, *מיתוס האביב* מאת נורת'רופ פריי. תהליכי תכנון, כתיבת ועיצוב התכניה מביאים את התלמידים להעמקה פרשנית של המחזה הקלאסי.

תהליך הלמידה (ידע והבנה)

הטקסט הקלאסי והקשריו (מוסכמות, מושגים, רכיבים דרמטיים רכיבים בימתיים)

מאמרים רלוונטיים

תוצר - יישום הידע

הכנת תכניה להצגה מדומיינת על פי המחזה הקלאסי הנלמד.

תכניה צריכה לכלול מספר קטעים כתובים על הטקסט הנלמד, על הפרשנות, על הסוגה והסגנון ותמונות המציגות את הפרשנות של התלמיד למחזה.

שלבי בניית התוצר:

- התלמידים יקראו, יבינו ויפרשו את המחזה בכיתה
- התלמידים יקראו ויבינו את המאמרים
- התלמידים יכירו עיצובים שונים של תכניה
- התלמידים יכתבו מאמר קצר לתכניה המדומיינת למשל מאמר המסביר את הרקע ומאפייני התקופה בה נכתב המחזה
- התלמידים יכתבו ראיון מדומיין עם אחד מיוצרי ההצגה המדומיינת בו יתייחס לפרשנות הבימתית שלו למחזה
- התלמידים יצרו או יצרפו תמונת פתיחה לתכניה המבטאת את הפרשנות שלהם למחזה באופן ויזואלי
- התלמידים יכתבו מאמר קצר נוסף המתייחס להיבט פרשני של היוצרים. לדוגמא: המהלך דרמטי, הקשר בין דימוי ויזואלי לבין אחד מהנושאים במחזה, מאפייני דמות וכדומה.

- התלמידים יצרו תמונות מתוך ההפקה המדומיינת ויצרפו אותן לתכניה.

רפלקציה הצגת הידע

- התלמידים יציגו את התכניה המוגמרת בפני הכיתה וינמקו את הבחירות שעשו.

דוגמא להערכה בית ספרית חלופית

הצגת סצנות ממחזאות ישראלית

רציונל

מטרת הפרויקט היא לבחון את היכרות התלמידים עם סוגיות בתאטרון ובמחזאות הישראלית. גוף הידע ביחידה זו הינו סוגיות בתאטרון הישראלי מחזה נלמד וחלק מיחידת הלימוד שפת התאטרון.

תהליך הלמידה (ידע והבנה)

סוגיות בדרמה העברית ובתאטרון הישראלי

מחזה ישראלי

נושאים בשפת התאטרון: מוסיקה, תלבושות, תפאורה, דימוי בימתי ומוסכמות

תוצר - יישום הידע

שלבי בניית התוצר:

- התלמידים יקראו וינתחו את המחזה הנלמד בכיתה
- התלמידים יתנסו בתרגילים שמשלבים בין רכיבים דרמטיים במחזה לבין רכיבים בימתיים כמו (תפאורה, תלבושות מוסיקה וכו')
- התלמידים יבחרו סצנה ממחזה ישראלי נלמד או מחזה ישראלי אחר המתכתב עם הנושא הנלמד
- התלמידים יעבדו לקראת הצגת התוצר

רפלקציה הצגת הידע

- התלמידים יכתבו דף עמדה ובו יציגו את עמדתם האישית המתייחסת לסוגיה או לנושא נלמד.
- התלמידים ינמקו את הבחירות הבימתיות שבחרו בשפת התאטרון (ללא עיסוק בעבודת שחקן).